

Tallinna Teataja

Teataja ja Tallinna:
Tallinn, Suurturg nr. 16.
Reklame aadressid:
"Tall. Teataja", Tallinn.
Reklaam:
Teataja — 285.
Teataja ja Tallinn — 291.
Teataja Wast. H. 12-1.
Tallinn Wast. H. 8-1.

Teataja hinnad:
Postiga:
1 kuus peale ... 75 marka
2 " " ... 140 "
3 " " ... 225 "
Sis. talitusele ära viies:
1 kuus peale ... 65 marka
2 " " ... 135 "
3 " " ... 204 "
Hiljamaale kuu 100 mt.
Kõik muud 10 mt.

Annustuste hinnad:
Annustuse lihtselt 3 mt. m/m
Sisem. lihtselt 5 "
Sisem. lihtselt 6 "
Kohustusl. kuulutused 75%
odavamad.
Kõik muud, mis alla 100-
marka, on tarvitatavate järe-
maks, alati ei ole. Suuremas
reklam. järele makstakse alati 10
marka, kui sellest määrtust
reklam. järele makstakse alati 10
marka, kui sellest määrtust

Üksik nummer 3 marka.

Nr. 103.

Reklaamiala, 10. mail 1922. aastal.

Jumub igal äripäeval õhtul.

XIII aastakäik.

**Hommeli wallas Eesti võimud otsustanud 70 Eesti rentniku-peretonda lohta-
delt välja lösta.**

Wersjawi leping Soome riigikogus.

Prantsusmaa ja Belgia loomad wägesid Saksa piirile.

Parisi kommunistiline salaorganisatsioon lohatud.

Saksa-Prantsuse läbirääkimised heakskiemise küsimuse üle.

Greeklased ähwardavad Konstantinoopoli okupeerida.

**Wenelased kawatsewad uut paberitaha teatama hakata, mis hõberahaga olets
kindlustatud.**

Elatalitus Saksa maal suureneb.

Viimased teated.

**Täiendavad teated waennawalduise üle
Eesti komisjoni ees Peterburis.**

Sõjajärgsete teadete järele kuulusid aia järgmiselt: Opteerimis komisjoni esimees herra Bauer jaanid kawatsetama waennulise demonstratsiooni üle digel ajal teateid. Gra Bauer astunud kohe läbirääkimistesse We-
ne välisasjade komisjoni k. l. Lewitski'ga, kellele ta ähwardawalt hädahäält teatanud ja palunud sõjamäelisi kaitset.

Lewitski wastanud, et demonstratsiooni takistada ei saa, sest nõukogude Wenemaal alla kõigil demonstreerimise wabadus; ta alla ta arwamisel, et Eesti komisjoni min-
istrid hädahäält ei ähwarda. Lubanud niiski sõjamäelise kaitse taata.

Kui demonstrandid, umbes 2000 inimest, komisjoni maja ette ilmunud, lahkunud komisjoni uksest ja astunud sulguda ning jäänud ootawasse seisukorda.

Demonstratsioon olnud äärmiselt waenu-
lik. Ähwardatud maja purustada ja inimesi tappa. Kõikudel olnud muu seas peal-
jad: „Nõudame töörahwa wõimejate pesa häwitamist“. Komisjoni esimees pööra-
nud telefoni teel meel fõrd Lewitski poole ja palunud kaitset; lubatud taata, kuid ei ole tulnud.

Komisjoni ametnik Soarm pääsenud wõgivaldusest kurnast ainult selle tõttu, et mõned demonstratsioonist osawõtnud kur-
sandid filmipilgul, kui üks in. Soarmale pusjiga tabanud pähe liilia, walele astunud. Teatawasti läks Soarmal tekkimise segaduse jures forda ärapõgeneda.

Järgmisel päewal andis komisjoni esi-
mees Wene wõimudele ägeda protestkirja, mille peale mingisugust wastust ei ole saa-
nud.

**Kommunisti Linthorst-Põld ei taha
Wenemaale minna.**

Teatawasti pani kohalik Wene jaatkond ette 1. mail arreteeritud terroristi Linthor-
sti Wenemaale wabehatada. Nagu kuulame, ei ole Linthorst nõus Wenemaale minema, mille tõttu wabehatamise küsimus arutusele ei tule.

Sõjakahjustatu küsimuse lahendamise

Läti ja Saksa wahel ei lähe kuidagi for-
da. Saksa esitajad on arwamisel, et osa Läti nõudmistest keisri- ja nõukogude Wenemaale peab rahuldama.

**Prantsusmaa ja Belgia loon-
dawad wägesid.**

Gen. Berliin, 8. mail. Rheinimaalt teatatakse, et Prantsusmaa ja Belgia loonda-
wat uusi wägesid okupeeritud maakondades. Neli erarongi ratiawäge lahkusid Brüs-
selli 6. mail. Sõiduwalmis on veel neli rongi Itaalia ja Suur-Britannia jaoks.

Greeklaste ähwardus.

Greeklased ähwardawad Konstantino-
opoli okupeerida, kui türklased rahuldamata
sõnnikult tagasi liikuvad.

Wäljamaa teatama Wenemaal.

Saksa ja Ameerika ärimägede riikidele on Odesa kubermangus kontseptsioon antud 60.000 desjatiini harimata maa eksploate-
rimiseks. Inglise firma „Union“ on luba-
jannud Wenemaale Argentiinast 10.000 ton-
ni konserveeritud liha tulla.

Laudide rohtus Wenemaal.

Peale kolera teemad Wenemaal häwitus-
tööd ka rõuged ja tüüfus. Kõik mees-
arstid mobiliseeritakse wõimata peale ülikooli lõ-
petamist ja määratakse kaks-aastasele tun-
duslikule teenistusele pinnawäes.

Lennu-reford.

Inglise lendur Blake on hiljuti refordi
mõtnud, kommitul Londonist wälja lenna-
tes, Pariisis ei olnud wõttes ja Londoni tagasi
lennates, et tund hiljem uuesti Pariisi len-
nata, kus ta kell wiis teed jõi ja Londoni ta-
gasi lendas õhtust jõoma. Blake treineerib
ennast lennuse liimber ilma, mille ta lähema
ajal kawatseb ette wõtta.

Genua konverents.

**Saksa-Prantsuse läbirääkimi-
sed heakskiemise üle.**

Gen. „Grenouille“ 4. mail teatab, et
prantslaste ja sakslaste wahel otsekohe-
sed

läbirääkimised Genuas heakskiemise üle
olnud olla. Sakslaste poolt peab neid
Bergmann, prantslaste poolt Lebdour. Lä-
birääkimised töötawad konkreetset tagajär-
genda ja neid jatkataks arwatawasti mujal,
kui meeleolu rahulik on kui Genuas.

Do Wene delegatsiooni liikmetest lahkub
konverentsilt.

Gen. Nagu „Königsberger Allg. Ztg.“
6. mail teatab, lahkuda Genuast Wene dele-
gatsiooni liikmed Litwinow ja Zoffe ühes
oja eritadlastega. Wene delegatsiooni lii-
kmetest olnud eelneetatud isikud kõige wiha-
mad järelandmises.

Rah: ollaga poliitika.

1) Genuas nõutakse wenelelele muu
seas, et nad loobuksid igasugust kütus-
tööd wälisriikides ja igasugust teiste ri-
ide siemistesse asjadestse jomamist. Ometi
teab kogu ilm, kui palju Wene tulla tulu-
tatakse just kommunistlike kütustöö peale
wälisriikides. Ja mingit tundemärgi pole
näha, mis lubaks oletada, et see kullawo-
lõppemas on. Milleks jialab dieti Genuas
ehitatud riikide määrgitri kommunistlike k-
ütustöö lõpetamise nõude; selleks, et Eu-
roopat lõpulesti kindlustada kommunistide
kütustöö vastu — wõi selleks, et igal
ajal kääpärast oleks etteääne, mis
wõimaldaks lepingu lii-
kustustustamist?

2) Wenelased jalmidwad Genuas kapita-
listide riikidega wäga mitmesuguseid jide-
meid; ühega neist riikide — Saksa-
maale — on nad isegi wõimuliku lepingu teinud.
Samal ajal aga awaldawad nad „kõigile,
kõigile, kõigile“ hädawana protestkirja „oh-
nate kapitalistide“ vastu, kes walmis olla
Wenemaale ära neelama, — ja lajatarwad
Saksamaale, millega tehtud lepingul alles
jää wõimad teest tähtsust olla, kui praegu-
ne Saksa walitus kuletatud ja proletariaa-
di diktaator maksma pandud.

Wäga paremale ehk paremale poole, —
kaks ollaga poliitika igalpool!

Mitmesugused teated.

Läti maaletoosid

on ajutawas kogus kolmandal luemisel
wastu wõetud. Wõot anti 81 häält; wastu
11 (maaliit, erapooletud, kristlikud ja wähe-
muskawuste esitajad).

Rajadeehitus wäljawaoks.

Soomes on ajutatud ehitusküsimus (Mafen-
muututanto D. M. Annankatu 28, Helsinki),
mis juurel huigal walmistab lihe- ja kabe
perefonnamaju oma- ja wäljamaa jaoks.
Ettewõttjad on wälja annud plaanide ja eel-
tudega ilustreeritud brošüüri, mis igale as-
jajale huwitatule hinnata kätte jaadetakse.
Rajade ehituswisi lubawat wäga odawalt
ehitada. Sealkamas ehitawat ka mefoni-
rukkioonitit odawaid abje.

Kommunistid ei maksa palga.

Windami jadamas Wenemaale määratud
kaupa laamadest wälja laadimisele tööliste-
le on Wene kommunistid Läti lehtede teatel
inba paari kuu palga wõlgu. Kui töölised
energiliselt palga kassafid nõudma, anti
neile pangatibetid hankas; kuid peagi jelsus,
et kommunistidel pangas raha ei olnudki.
ja tibetid joid wälja maksmata. Töölised
wõrajad oma nõudmiste rahuldamiseks lae-
tusiga Läti wõimude poole.

Eesti-Angeri jelts

teatab jellega koididele Eesti aharatele An-
geri jiapõgenajatele, et jeltii juhatus on
kõik Läti-Angeri koritsee kohnid oria pe-
le wõtnud ja kühid ühtlasi kõi jiapõge-
neid teate kogumise otstarbel oma aad-
resse julkustuse teatama, kas olse Tallinnas
ehk jeltii esitajale jaramiste aadresside järe-
rel:

Tallinnas: Eesti-Angeri jelts, uus tän.

14. Narwa-Jõehuus: Spetaja Elöör.

15. Rakweres: A. Saitonen, Retrogradi tän.

Wairaras: J. Kuutlanen, Amdere, Wai-
mara giimnaasium.

Kabala: P. Kontto.

Eesti-Angeri jeltii juhatus.

Esimese klassi Rootsi

Tallinnas, Merepuistestel.

tsirkus „Kontinental“.

Reedel, 12. mail j. a. kell 8¹/₄ õhtul

tsirkuse pidulik awamisetendus

Eestawa kolmes suure jaos.

G. Palmgren-Uholfi — üleilma kuu-
lus taltjutaja ja hobuste spetaja oma ha-
rublastel hobustel.

Magnus ja Maks — Eesti Koonid.

Arifonid — Itaalia ratsanikud (Retons
de Ball).

Willi — Charlie Tschaplani paraad.

Maks Taiton — 6 jennomaal atrobaadi
trupp.

Theodor ja Rolo (ehk) — kulljad Wene
Koonid.

Arionid — muusikaline number.

2 Randus — koomilised effentritud.

Merecedes — õhu akt, tegewad kinopildis
„Claw propeller“.

Marion ja Ralf — ajakohajed salongtantsud.

Iludus Gamb Radschura — oma talt-
jutatud elewand, kaamel ja hobusega.

Peale selle palju teisi huwitawaid numbreid.

Eigemalt eestawades.

Pääjetähtede eelmüüki esimehele 5 etendusele kirjuse kaajades igapäew kella 11 homm. kuni kella 2 päewal
ja õhtul kella 5 peale.

Päevauudised.

Cesti lalurenitkude väljatöötamise ja võimude pooli.

EN. Komuli vallast (Valga ja Rühja vahel) on Läti võimud otustanud 70 Cesti rentniku perefondi (300 inimest, neist 40 vababussidajast osavõtnud sõdurit) tänava kaudu välja tõsta. Märtsi lõpul jät Cesti välisminister Riias Läti peaministri, lubaduse, et Komuli rentnikkude aastaks edasi jätetud; ühtlasi pidi eriametnik kohale asja murima jaadetama. Aprillikuu lõpu pooli jaotas kohalik maakorralduse komitee Cesti rentnikkude kohad lätlaste vahel ära. Mõnesse kohta on Läti ajumised juba sisse ajunud. Cesti konjulaarehitajatele teatas kohalik Läti maakorralduse komitee juhataja Stahl, et tema väljatöötamise teismapaneimiseks mingit korraldust Riias pole saanud. Riias seletati põllutööstusteeringumise, et Komuli rentnikkude väljatöötamiseks mingit korraldust pole tehtud ja et asja lahendamiseks 15. aprillil maakorralduse ametnik Albering koha peale välja olla jätunud. S. Albering, kes 25. aprillil viimaks Komulisse jõudis, seletas seal rentnikkudele, et neil ikkagi välja tuleb kolida. Riia Cesti isadiku eestkostmise peale teatas Läti valitsus 28. aprillil oma korralduse, et Cesti rentnikkude väljatöötamine edasi lükatatse, kuna asi lõpuliikse otustamises Läti maakorralduse teistkordseks tuleb.

Elusate loomade väljavedu Cestist Rootsi võimalik.

EN. Cesti Stokholmi konjulaat teatab, et elusate loomade sissevedu Cestist Rootsi algab lähemal ajal. Rootsi on juba mitmed ärimedid Tallinna jõitnud kaupad tegema ja hõmmitus Cesti liha ja loomade vastu on väga elav, sest et äri head kasu tootab. Elusate loomade jaoks mõistatse siin jamajugust maa alampäratumistust, nagu lihagi jaoks. Cesti loomaliha on siiajõudnud proovide järgi Rootsi kontrolli poolt Soome liha paremaks tunnustatud ja võib viimasega ka oma hinna poolest kergesti Rootsi turul mõistatse. Cesti põllupidajatele leiab seega võimalus ees oma karjasaadustega Rootsi turgu võita ja siin võrdlemisi häid hindasid saada.

Kommunistide käälekandja „Punase Läh“ kinnipidamine.

millegi eila teatamise, jündis kohtu jellekohale otstuse peale.

Warsjawi leping Soome riigilõgus.

EN. teatel eitas Soome valitsus eila parlamendile Warsjawi lepingu ratifitseerimise eelõnd. Lepingu tarvidust põhjendatse ühise hädahuga idast, mis ähvardab rajariike. Selõndule on juure lihtad Meierowitzi, Soliti ja Piipi poolt allakirjutatud deklaratsioon, mille järele Warsjawi lepingu art. 2 allakirjutajad riide ei tatista oma peale võtmast kohustusi kolmanda riigi vastu.

Rahvasteliidu kolmas istangjätk

tuleb EN teatel 4. septembril Genfis kofu. Arutusele mõetakse muu seas Ungari rahvasteliidu vastuvõtmise küsimus; sõjariistade vahendamise (desarmeerimise) küsimus, Wene pagulaste küsimus jne.

Ungari parlamendi valimised.

Ungari parlamendi valimised on mai lõpul ehk jnni algul. Parlamendi tähtsima ülesandeks on eelarve kinnitamine. Valimisvõitlusi peavad 21 erafonda ja rühmitust. Valida tuleb üldje 248 rahvasaadikut; valitsuse erafond on 190 kandidaati üles seadnud. Pealinnas on valitsuse erafonnas vähe lootust võidu peale; seal arvatakse pahempoolsed võitvat, hoolimata keerulisest valimisvõitlusest.

Elufallidus Sakjamaal suureneb.

EN. Berliin, 8. mail. Elufallidus on Sakjamaal aprilli jooksul tõusnud 3175 peale, i. t. 20% enam kui märtsis.

Kommunistiline salaorganisatsioon Pariisis.

EN. „Matin“ 5. mail teatab, et Pariisi võimudel korda on läinud kommunistlik salaorganisatsiooni tabada.

Posti ja telegraafi kongress Berliinis.

Rahvusvaheline -posti ja telegraafi ametnikkude ühijus astub 17.—22. aug. f. a. Berliinis kofu. Kongressil tahetatakse muu seas ühis rahvusvaheline telegraafirühmise võistlus toime panna, et ametnikkude osavõtu arendada ja rahvale telegraafi alal tehtud edusamme demonstreerida.

S. D.

Karjatamise tats riigi metshades.

Metshade peavalitsus teatab, et metshadematele käesolevast aastast peale on karjatamise tats riigi metshades järgmiselt põllutööstusriigi poolt kinnitatud:

1. jark: Sobuse pealt 375 mk., jarkloomade pealt 300 mk., wajika pealt alla 1 aasta 100 mk. ja lamba ehk talle pealt 60 mk.

2. jark: Sobuse pealt 250 mrf., jarkloomade pealt 200 mrf., wajika pealt alla 1 aasta 70 mrf. ja lamba ehk talle pealt 40 marka.

3. jark: Sobuse pealt 150 mrf., jarkloomade pealt 150 mrf., wajika pealt alla 1 a. 50 mrf. ja lamba ehk talle pealt 25 mrf.

Peale selle mõetakse iga hobuse ja jarkloomade pealt kraamide puhastamise ja korashoidmise fondiks 200 mk. neis metshadifudes, kus kraamitamine läbi on viidud. See viimane maks kantakse metshailenu depofiti.

1. jarku määratakse metshad, kus parem karjamaa, 2. jarku need kohad, kus karjamaa halvem (enamajugi metshad lihvase maa peal) ja 3. jarku koguni väheste rohu kasvuga maad, rabad jne.

Metshade peavalitsuse poolt jaadetakse ligemal ajal ijevalisid karjapõetid välja.

r.

Abielu lahutuse protsessid aprillikuu.

Aprillikuu jooksul on konsistooriumile 33 abielu lahutuse palmetirja sisse antud ja arutusele määratud. Märtsikuu oli arutusele 40 abielulahutuse palmet ja 1 laulatuse palme.

Cesti Põllumeeste Seltsi põllumajanduse ja tööstuse näitus Tartus

peetakse 25.—28. augustini 1922. aastal.

Näitus algab 25. aug. kühikes ofatondades. Piduist avamine kell 12 e. l. Näituse lõpu aeg loomade ja teistes ofatondades on määratud.

Näitusel on järgmised ofatonnad:

1) Taimetaskatus, 2) taimetaitse, 3) orstirohutained, 4) põllutööstusained ja riistad, 5) hobused, 6) veised, 7) väikeloomad ja jalgloomad, 8) kalaasjandus, 9) piimaasjandus, 10) metshadus, 11) kodufäsitöö, 12) kumit ja kumitfäsitöö, 13) põllumajandusline tööstus, 14) põllumajandusline ehitused, 15) põllumajandusline ühijused, 16) põllumajandusline kirjandus ja arvustif, 17) termishoid.

Järgmine „Cesti Statistika“ kumkirja fäfit-number

ilmub juunikuus algul ja fäfitab peasajafkult Cesti kaubandus-tööstuse seisuforda.

Seated Wenemaal.

Näitabõda toledused Krimmis.

Krimmis karistatakse inimese liha jööjaid jurnamistlusega, kuid jellest hoolimata fästab inimestejöömine edasi. Leidub terweist korjuste-ladusid; ühes jarknases ladus olnud 17 soolatud lapse-korjust. Teodossia tänavalat jurewad lapjed huljana.

Glawa kaubaga kaupleja.

Ufäst teatatakse, et Bebelei iimbriues on keegi „ettewõtja“ näljajefuforda arakajutades tiitarlapfi ja noori naiti kofkufotina hakanud, feda ta eriwagimises Tashfenti weab ja seal „fartlastele“ nifu ja puuwiija wastu arawahetab. Kolme jarknase „operatsiooni“ pealt on mees üle 200 puuda nifu ja palju kumwatatud puuwiija saanud.

Röövimised Moskwas.

Hoolimata jellest, et röövlite wastu kõige walfemad abindud tarwitusele on mõetud, kasvab röövimiste arv Moskwas alatafa. Mufogude Wene lehed teatavad iga päew hulgaft jultunud röövimisest. Röövlib, feda forda läheb tabada, mõistetakse jurma.

Milhal tuleb jellele lõpp?

1. mai ja järgnevate päevade paastustsed Cestis näitavad avalikumalt, kui sentni, Wene võimude hukkamõistetaavamat fegamist Cesti fjemistese oludekse. Näib, nagu oleks Wene kohalikust efituse juuremaks ülesandeks, tegutjeda Cesti maksiva forra kufutamiseks Witte üfji kinnimõetute fefufufed, waid ka findlab dokumendid tõendawad, et Wene kohalikust jaatkonnast raha välja antakse jelleks, et Cestis riigi kufutamiseks töötada.

Amelikult antakse edasi teateid, mis jündmufi Cestis täiesti peapeale pöördult fufutawad.

Witmatse ijei nii kaugele, et tegelikult kaaja aidatakse igajugustele töötajafufufele ja päraft fiis need töötajafufufed Cesti walitfufele juiiks atakse. Riie ilmuftid 6. mail jadamatõõlised tõõle, Wene jaatkonna kirjutajad jaid aga kaupafid wastu võtmä ilmu-mata, et jellega kaemade tiijendamisf tafia-tada. Päraft telegrafefirib aga Wene efitaja oma walitfufele, Cestis olewat laewade tiijendamine Cesti walitfufele forraalduste tõttu mõmata.

Wenemaal lastakse jellejuures igajugufid faabafaid, fel aga jelleks tahtmine on, Cesti efitajate wastu wägiwalda tartwitada. Umuftatakse ära igajugune mõõdupidamine. Seda kõõle peaks meie walitfufes filmas pidama ja Wene mõimudele kõõle findlamalt jefafes tegema, et Cesti, pidades kõõle findlamini finni Cesti-Wene rahulepingust, jelle rahulepingu täitmisf ka Wenemaa poolt mõnab.

Mõistatsef lage

on „Punane Läh“, mis „Tallinna Tõõlise“ ajemel on fäima panud. Igaft reast pais-tab, et Kingisfepa juhtiw fäfi ja juhtiw mõistatus puundub. Seda näewad ijei need lombafad juleratfufufid tumdwat, fes lehe nr. 2 weergufid on täitma pidanud. Iks iitfelle ofefofefefelt, et „pea on faetud faelalt“. „Pea“ oli muidugi Kingisfepa. Järelijäänud „juhif“ on nähtawasti junnitud mõne muu fehafaga mõtlema. Sellepäraft ei ofata muud, kui mõtetult äsfitada. „Jõud jõu wastu! Võitlus wõidurikka lõpmi!“

Sõimatatse ofte ropult wabariika jõduwid. Olla aimult „noored fälapoiftid, fes fäfutud adra tagant, rebitud mära fäba tagant.“

Ka fiis, miljonid huuled paluda: leiba! leiba! Kuid jee jätatse muidugi iitlemata, kus need miljonid leiba! leiba! paluvad. Palgatus poiftid fäfutavad nägu teha, nagu ei teaks meie tõõlijed, et mitte meil nälja päraft inimejelihä ei jööda, waid juft jelles riigis, mille mõimu alla Kingisfepa ja ka jellid meid mængida on püüdnud.

„Punane Läh“ nr. 2 on politfufwõimude poolt ära fofjatud. Seda lugedes ei faa muud arvata, kui jeda, et meie politfufi aw-wates ka liig juur rumalus wõib hufadefef fardetatwaks faada.

Tallinna fõnumid.

Subermi furnufeha faamimine.

Suurepäraliseks anawalduseks langemud ferraatfufufale fufumes eilane raiooniülema Subermi furnufeha faamine priffimajast Balti wafjali. Kogu tee läbi Wiruwarawa puistee, „Estonia“ eest mõõda, Kaarli- ja Toompuisteed fõndu oli rahwast tihefa feinana afetanud.

Punarfki fõndfid faasteenijad-politfufei-nud. Punarfgi ees fanti 19 pärga ameti-ajutuste, muu seas ka Narwa linna politfufi, ja erafäfitude poolt. Punarfgiile järgnefid fadumä wend ja õde, ning juurel hulgaal iaatjaid. Anawaldusteks olid kaajas ratfaja ja jala-politfufiinfufude ja sõjawäe-ofad. Kogu tee mængifid sõjawäe- ja politfufiinfufude muufikafoorid leinamarafii.

Kella 8 õht. jõudis leinarong Balti jaama, kus punarfki fufufefstega ehitud wagumise paigutat. Peale liihifele waimulifit talitufef ofetaja Tallmeiftri poolt hiiiti fadumule järelefõna optantide liidu ja Tallinna linna komandandi efitajate poolt.

Kella 11 rongiga jaadeti fadumä Reg-wijdu jaama, kust ka Järwa-Madise fihef-fõnda matmifeks jaadeti. Kaaja jõiftid Tallinna linna politfufiülema abi Tamun, 2. jaoskonna ülem, kriminaalpolitfufi efitaja herfa Rod, igast jaoskonnast 2 raiooniüle-mat ja politfufi muufikafoor.

Cesti tööstus-kaubandusnäitus.

Cesti tööstus-kaubandusfufele näitufele on eriti wäljamaa töösturite ja äriilna äranis paistab Sakjamaa tööstus filna, ja-ma ka Prantfuf- ja Inglismaa. Wiimastel

päewadel on mitmed wäljamaa wabrikud ja ärid omale juuremaid platfe nõutanud; fufrent ofa neift on waremalt endid Läti Riias ärapeatwale näitufele üles annud; kuid kui nad end Riia äriiluga tutwifta-und, ofufufele tulnud foal mitte efineda, waid Tallinna üle tulla. Näitufe juhatus annab neile wõimalust mõõda platfi ja jenni-ajani loobetasse fõfifide ülesandjate fõõwe rahul-dada mõimaf. Weidi imelif paistab, et meie oma töösturid ja ärid ülesandmistega hil-jaks fiputwad jääma.

Linnawalitfufle ergutisjuumad tööstus-lijel näitufel.

Tööstusnäitufe toimfond on ettepanefu-ga linnawalitfufle poole pööranud, näitufel auhimä wäärilijeks tumistatud wäljapanc-fute omanikkudele ergutisjuumafid mää-rata.

Linnawalitfufis otustas jelles afijas näi-tufe toimfõnnaga läbiräkfimifit alufetada.

Sarjuwarawa mägi wäljarenditund.

Linnawalitfufis otustas Sarjuwarawa mä-ga käesolewaks hooajaks fellegitile M. Juhfen-sonile 200.000 m. eest wäljarendida. Peale jelle tuleb rentnufit 150.000 mk. trahteri-mafit maksta. Riikasti rent, kui ka trahteri-mafis, tulewad täna fefipäewaks linnafas-fasse ära tafuda.

Kefifufufus „Estonia“ juuremat lap-maja ehitamas.

Põllumajanduse fefifufufus „Estonia“ palus linnawalitfufelt „Wõigateli“ wabrikit lähedalt juuremat maa-ala rendite, fufur ta juuremat efport tapamaja kawatfep ehitada. Linnawalitfufis tumistas jelle maa-ala tapamaja ehitamifeks oftarbefofafefeks ja tegi majandusofafõnnale ülesandeks rendi-tingimifit wäljatõõtada.

Linnateenijate puhkareg.

Linnawalitfufis otustas linnateenijatele celofewal juwel 2 nädalat juwipuhkust lu-bada.

Pikemat puhkarega wõidakse anda linna-walitfufle erilife lufbaga.

—ooo—

Õnnetufjed ja fufitõõd.

Ulfufus Rootfi kantfil.

Eila õhtul kella 7 poift oli feegi omale ulafat lõbu walmistada püüdnud jellega, et ta Rootfi kantfil „Linda“ fufur ligidal ole-wa wana puu õõnfufes tule oli teinud. Wäljafufititud tulefõrnjad fufufufafid tule peatielt ära.

Murdwargus.

S. Tatari tän. nr. 6-a, frt. 2 eluf. Meer Rogowsky feldrifit on fufiemurdmifef teel ära-warastatud mitmejuufefid riideid 51.000 m. wäartufes. Ri.

Õnnetu juhtumine.

Johannes Erifon, eluf. Kopli tän. nr. 20-w, frt. 6, teatas, et temale jadamas a. l. „Alfredi“ peal tõõtades, kus rauda wälja laaditi, numbes 3-fäilaline raudlõtt tema pa-rema käe peale fufufunud ning jeda wigas-tanud. Ri.

Enneaegefelt jündinud lapse fufufufeha leitund.

Särjapea tän. nr. 16, wäljafäigufofafit puhastamifef juures on leitud ühe enneae-gelt jündinud lapse fufufufeha. Ri.

Wargufjed.

Wefuwarawa tän. nr. 18, frt. 6 eluf. Ma-rie Wurelif teatas, et tema fofterifit on wa-rastatud 20 fäilnart puuwiilast riiet, mille wäartus 2200 mk. Ri.

Ulfufus.

Protokollid tehtud Teodor Bonomatjewi, Willem Elfi, James Murphy, Jakob Dome-ri, Adolf Wooti, Wiff Kemmelgafef, Willem Riitini, Karl Franjoni, Karl Peterioni ja Wafifit Werba üle, kes jõobund olefus täna-wale ilmuftid. Ri.

—ooo—

Laemafäiguf teated.

Eila tulid fufife:

Inglife aurif „Baltabor“, Cesti aurif „Loren“ fufufuga Stettinifit, Hollandi mo-fofifaw „Cazelle“ fegafafubaga Windawifit, Norra aurif „Bernande“ iitega Hullifit, Soome aurif „Ebba Mund“ Seflingifit rei-fufatega ja Soome aurif „Smatra“ jahudega Ameerikafst Wenemaa tarwis.

Wälja läfifid:

Soome aurif „Biola“ reifufatega Seflin-gi, Cesti aurifud „Mitta“ jaartele ja „Kungla“ üle Käsma Lokfale, Sakja auri-fud „Marta“ ja „Elifabet“ kartulitega Stet-tini. Ri. T. T.

—ooo—

Rahvamajandus.

Teated maafondadeist.

Wili kui maffuabindu.

Kootis on mõte tärnand kaupade was-
tu madala rahakursiga maadelt wiija wahe-
lama hakata. Tegelikult elus ei tähendaks
see muud kui raha ajemel põllusaadused
rahaks tunnistada. Väikeses matuses see
kavatsetakse läbi viia ei ole, sest põllusaadu-
sed on liiga raskest ja palju ruumi tarwi-
tarvad.

Kootsi tollipoliitika.

Kootis tahetakse nusi kitiendusi odaiva
malutaga maade kaupade sissewale teha.
Walitajale on sellekohane ettepanek tehtud.
Kui see heastatakse, siis tõstetakse
toll ja pannaakse niijugustele asjadele, mis
tollimaksist wabad, 100-protsendiline toll
kauba wäärtuse järele peale. See muudatus
maksaks tulema aasta 1. aprillini.

Uus-Meremaa, kui edaspidine piimajaadus- te maa.

Meie karjapidajaid, ühistegelasi jne., kes
Eesti piimajaadustele maailmaturul müügi-
kohta wõita püüawad, peaksid järgmised ar-
wud hirmutama:

Siberi laatis waremalt 35—40 tuhat
tonni wõid aastas Inglismaale. Daanimaa
on läinud aastal natuke rohkem wõid In-
glismaale müünud kui 1914. a. Kootsi ei ole
läinud aastal dieti midagi saatnud, wõrd-
lemisi 1914. a. Meililhe tuli Euroopa man-
nermaalt aasta jookul, mis 1914. a. 30.
juunil lõppes, 167.350 tonni, 1920/21. a.
aga ainult 54.904 tonni. Wastawad arwud
Uus-Meremaa, Kanaada, Austraalia ja Ar-
gentiina wõi kohta olid 45.084 ja 85.309
tonni.

Juustuga on ligu jarnane: 1914. aas-
tal jaadi mannermaalt 23.209 tonni ja 1921.
a. 7.940 tonni. Uus-Meremaa, Austraalia
ja Kanaada jaatid 95.686 tonni ja läinud
aastal 127.124 tonni.

Kudas wõi ja juustu wäljavedu Uuest-
Meremaaalt hoogsalt on ehenenud, näitawad
järgmised arwud. 1904. a. weeti wälja wõid
3 miljoni naela ja juustu üle 9½ miljoni
naela. 1921. a. oli wõi wäljavedu juba
ligi 73 milj. naela ja juustul 15½ miljoni
naela.

Nende arwude põhjal kuulutatakse ette,
et Uuest-Meremaa tulewikus kõige suurem
piimajaaduste wäljavedu maa tuleb, mis
Euroopa mannermaale suurt wõistlust wal-
mistab.

Riisusast Indias.

Täna on Indias ligi 3 miljoni akrit
niis rohkem kui läinud aastal. Saak arwa-
takse 6,7 miljoni tonni asemel 9,5 miljoni
tonni suurt tulewat. Wiija seiskord hea.
Indias algab lõikus warsti.

Siinad Kureksis.

Ilhe Kureksi lehe teatel olid Kureksis hil-
juti järgmised turuhinnad (igale summale
tuleb kolm 0 juure lisada): Rukki puud 1800,
rukki jahru pd. 2200, leiwanael 45, niis pd.
2000, niisupiisid pd. 7000, kaera pd. 1500,
herne pd. 2200, riisinael 220, päewalille-
seemne pd. 3000, kartuli pd. 360, hapufap-
sar pd. 600, porgandi pd. 1000, loomaliba
nl. 100, wafikaliba nl. 120, jealiba nl. 200,
hobusejaha nl. 35, jearaswa nl. 350, wõi nl.
300, kanamuna kümme 300, heeringa nl. 200,
tükijahru n. 270, peenejahru n. 180, tee n.
200—1000, kohwi nl. 200, wafikanahk 500,
naisterahwa ringad 2500, paitlad 120, muft
kalew 4500 arsi, niidiriis 100, ioola nl. 25,
tikupakk 50, petrooleumi nl. 20, seebi nl. 120,
mahorka tubaka nl. 200, hobusejahanad 4 tüki
300, raudnaelad (2 tolli pikad) nl. 200,
iishehobuse ader 4000, 1 wikat 600, 1 firp 500,
plektpang 300, firmes 800, lauanuga 150,
harilik labidas 400, harilik saag 3500, tee-
klaas 40, karp julgi 700—1000, piliats
10—100 rbl.

Toiduainete hinnad Inglise turul.

„Ranch. Guard. Commercial“ teatab 3.
mail, et Daani wõist 190—194 shillingit ja
Soome wõi eest 185—188 shillingit tinent-
rist majetatakse.

Suhtetatud jealiba on Daaniist ja Jirist
mõhe toodud. Siinad on tõusnud. Daani
oma maffab 136—140 shillingit tinent-
rist. Kanaa tinenteri hind on 67—68 shillingit.
Minade järele on nõudmine wähenenud ja
hinnad langenud. Jiri kanamuna maffa-
wad 15 sh. — 15 sh. 6 penji 120 tükki.

Kulla ja hõbeda hind Inglismaal.

Kulla hind langes Inglismaal 10. april-
lilni läbi ja jäi 25. apr. peatama. Hõbedal
jelmamal ajal tõusis hind 28. weeb. jaadid
kuni 2. maini 3 penji unti pealt.

5. weeb. 1920. maffis unts kulda 127
shill. 4 penji, 25. apr. oli hind natuke üle
93 shillingit. Nii on ta juba alamale langede
kui oktoobris 1916. a. kui unts kulda
97 sh. 3½ penji maffis.

—ooo—

„Järelekuuljus.“

A. Mijchli lustmäng „Draamateatris“.

Meie oleme kawa aega oma teatrites pea-
asjalikult Saksa tükk näinud. Saksa draa-
ma, Saksa „waatemäng“, Saksa naljamäng
ja Saksa lustmäng — see oli aastakümne
jooksul meie waimutoit teatris. Wabel sekku
mõni wenelane, koguni harwa inglase wõi
prantslane — Saksa keelest tõlgituna. See
ei olnud ka ime; meie näitejuhid ja näitlejad
olid Saksaamaal, ainult Saksaamaal, oma ha-
ridust täiendamas käinud, kui neil seda üldse
oli ja kui nad seda üldse täiendasid. Nad
wõistid peale Eesti ja Wene keele ainult
Saksa keelt ja ammutasid peaaesjalikult Sak-
sa kirjandusest näidendid Eesti näitelawa
jaoks.

Paaril wiimastel aastal on asi jellepoolest
„Estonias“ paranema hakanud. Seal on
Inglise ja Prantsuse tükk huiwitawaks wa-
helduseks wõetud. Mõnel wäljapaistwamal
jäl on wõimalust olnud Prantsuse teatrit
näha ja neil ei ole enam iiheliisjast poole-
hoidu Saksa näitekirjandusele.

„Draamateater“ on jellepoolest halwemal
järjel. Kui mitte Paul Seppa seal täna-
talwel wõelduist toomas poleks olnud, —
peaaesjalikult Wene tükkidega — siis oleksime
miski küll aina nõrgas walitus Saksa näi-
dendid näinud.

Oleme neist tüdinunud. Jäärarais Sak-
sa nalja- ja lustmängudest. See on „rahu-
aja kaup“, aga just selle tõttu tundub ta lah-
jana ja lüükena kui lahunud kwas. Saksa
waitefodanluse waitefode pabebe ja nõrkuse
üle naljakehtmine wõi nalja-heita-tahmine
on niidil ajal meile juba liiga igaw.

Saime seda alles hiljuti „Kosjapeta“ pu-
hul tunda ja niidil müesti „Järelekuulust“
waadates. „Kusljas jurnus“, mis omal
ajal „Estonias“ mängiti, on see aine kau-
gelt paremini käsitet. Mijchli „Järelekuuljus“

on wäga hea näide Saksa lustmängu shan-
rist. Meie, eestlased, ei saa seda liiki näiden-
did ei tõsist wõtta, ega neist ka nalja leida.
Ilhe lõnaga: meil ei ole „lusti“ neid waa-
data.

„Järelekuuljus“ mängib ühes Saksa pro-
wintsi pealinnas. Seal on üks helilooja,
kellel rohkesti annet on (wastutus selle eest
langeb siiski täielikult autori peale) nagu
tüki lõpupoole arwatakse. Rahes waatufes
ei usu peale paari naise keegi tema andesse.
Aga ei ta ise, ega need naised ei suuda waa-
fajat uskuma panna, et Roland tõesti suure-
andeline on. Selle tõttu ei palu need kaks
waatust mingit nalja.

Alles kolmas waatus tõotab naljakaid
situatsoone — helilooja on „kadunud“,
„hukka saanud“ ja niidil leitakse korraka, et
ta suuriwaim olnud. Aga autor on seiskor-
da halwasti arwafutanud: ta laieb oma te-
gelastel nõnda palju naerda, et publikum
tõsiseks jääb.

Alles siis, kui autor kaks meest korraka
pidufonet laieb pidada, saab publikum wõi-
maluse naerma hakata. Aga see ei ole kuigi
waimukas wõte naerijunnitamiseks. Sama
ei ole meeskestwarteti wõimatu-halwasti lau-
mine mingi terawineelselt leitud nali.

Wäga wõimalik, et neljas waatus veel
jarnafeid naljamõbrid pakkus, aga mul
oli kolme waatuse järele waatamise „lusti“
täiesti kadunud.

Tükk oli hra Teetjowi lawastet ja wiist
ka walit. Hra Teetjowi on kõigi tunnusmär-
kide järele hra Pinna koolist.

Näitlejad tegid omalt poolt, mis wõisid,
et lustmängu tuju luua, ja see läks osalt ka
korda. Aga jarnafe asia juures ei taju
waatw end ära.

Rahwast oli esietendusel nii mõhe, et...
esietendus oleks wõinud üleüldse ära jääda.

Ed. H.

—ooo—

Tartumaalt.

Raagweri mõisa lastekodu tegewus 1921. a.
juulil.

Nõrgatervisliste laste tarwis töötas 6.
juunil kuni 30. augustini lastekoduni Raag-
weri mõisas, Tartu lähedal. Suweajandus
andis wotamata häid tagajärgi. Lastekodus
elas 120 last, kuid tahtjaid oli üle 300 lapse
ning tuli teha wäljavalikud ning ajundusse
jätta nõrgatervisliked lapsed. Lastele anti
päewas 4 forda jiliia: hommikul, lõunal, õh-
tu eel ning õhtul. Söögiis oli hommikul
kohwi wõileiwaga, saiaaga ehk kaka. Lõu-
naks oli kolm forda nädalas lihajupp ning 4
forda nädalas piimajupp heeringatega ehk
soostiga. Öhtuel oli taks piima saiaaga
ning õhtuks puder, leib ning piim, wabel ka
heeringad. Lastele oli 10 tundi määratud
magamist, kella 9 õhtust kuni kella 7 hommi-
kuni. Päewaford oli järgmine: kell 7 ära-
tus; kell 7—7½ korrakdused, nagu pesemine,
riidesjapanemine, woodite korrakdamine, kell
7½—8 wõimlemine, 8—8½ hommikuine,
8½—9½ magamisruumide korrakdamine,
kella 9½—1 jalutuskäigud, wäljastäimised,
kella 1—2 lõunajook, kella 2—4½ puhkus-
aeg ning laste lõbustused, nagu juplemine,
mäng omawahel, kella 4½—5 õhtuode, kella
5—8 mängud, käsitöö, laulmine ning teised
lõbustused, kella 8—8½ õhtujook ning kella
8½—9 mängud. Nii oli seatud päewafawa
küllalt korrakult ning lastekohajelt. Ajun-
duses oli laste tarwis jarm. Peale selle oli
ametnikke ajunduses 12. 5 õpetajat, 1 ha-
lastajadde, 5 teenijat ning 1 ajunduse arst,
kes ajunduses tarwiliku korra järele waatas
ning arstiabi andis. —if.

Postiteed korras.

Postiteed on enam-wähem korras ning
ilusad. Kuid on ka kohati madalamatel koh-
tadel porist ning jopast teed. Kuid selle
wastu on wähe käidawamad ning kiilteed
korratud. Nad on priigitamata ning jami-
sed. Kohati on wegi neid ülenjutatud, nii
et hobused kõhuni wees kõnniwad. Ka on
wegi kiilawahelistel teedel rohkesti jildu
pealt ära wiinud ning lõhkunud. Nõpina
ja Wõru maanteedel on ka jildu wegi ära
lõhkunud. Kohati on ka wegi westidesse
ungimud ning nende tegewuse katkestanud. —if.

Wirumaalt.

Rahwaerakonna Rakweri osakonna koosolek.

Laupäewal, 6. mail j. a. peeti Rakweres
rahwaerakonna linna osakonna koosolek ära.
Koosolekule oli ka Riigikogu liige herra M.
Jürgenstein Tallinnast jõitnud, et Riigikogu
tegewusest ja meie siisepoliitilistest seiskuforast
ilwadaet anda. Kuulati huiwiga herra M.
Jürgensteinu siisufat kõnet, millele läbiarsti-
mised järgnesid.

Jõhwi laant,

mis 3. ja 4. fip. ära peeti, oli enne olemata
kehwa rahwa ja kaupmeeste poolest. Kaup-
mehe oli ka wähem tulnud, kaubahinnad
olid endisest kõrgemad. Minult restoraa-
nid töötasid.

Pärnust.

Linnaale tellitud kaup ja tollimaks.

Pärnu linn tellis Inglismaalt linna elek-
trijaama wafinate ja haigemaja teiskit-
taks 500 tonni kiviüht, linna sepafoja jaoks
50 tonni jepaüht ja remonditööde jaoks lin-
na rahwafarinas 5000 shamott kivi ning 30
punda tulekivi.

Linnavalitjus pööras palwega rahami-
nisteeriumi poole, korrakdust teha, et need
kaubad tollimaksist wabostataks, sest et nad
ei ole tellitud äriajamijeks, waid üldkafalistele
linna ettewõtete jaoks. —E.

Rüttaninete komitee ei saa mõjateit lahti.

Juba pikemat aega otjis rüttaninete teisk-
komitee Pärnumaa woliniit iisut, kes nõus
oleks komitee laes pifaaja rendil olewaid
Pärnu linna Wjaste ja Sauga mõisaid ko-
mittee käest endistelt tingim. edasi rentima.
Wimaks leidus keegi M. Jürgenstein, kes
nõus oli mõisaid rentima, kuid linnavalit-
jus ei awaldanud oma nõusolekut selle iis-
kuse mõijate rendilepingu edasijundmiseks.
Tahes ehk tahmata, komiteel ei jõi muud
üle kui mõisaid edasi pidada. Et renditin-
gimised diie raskest, linnavalitjus näitas
oma wastutulekut sellega, et lubas lepingu
tingimisi keroendada. —E.

Reelb Pärnu jões linna piirides nootadega
ja wõrkudega kalu püüda.

Pärnu linnavalitjus on otjutanud
Baltimaa erafaduse § 1015 põhjal ära keel-
da Pärnu jões linna piirides nootadega ehk
wõrkudega kalapüüdmise. Kohaliku politsei-
walitajale on korraldus tehtud selle otjuse
rakkumise järele järele walwata ja siidla-
jed wastutusele wõtta. —E.

Rõster kadunud.

Hiljuti Pärnu Muutmise koguduse kõi-
riks astunud L. on aprillikuul keskel teadma-
ta kuhu ära reisinud, ilma et sellest kogudu-
sele oleks teatunud.

Rõstri kadumine on sellepoolest ijeäralit,
et mõni päew enne kadumist kihelkonna nõu-
kogu lastis temale teha uued saapad ja uue
iilikonna umbes 6 tuhande marga wäärtuses
eestulewate kumbe palga arwel. —E.

Päänemaalt.

Kalameeeste mure.

Saapjalu iimbruses teeb kalameeestele
muret see, et jäänud mere tõttu kalapüüf
hiljaks jääb. Wanemad raimepüüdjad oo-
tawad täna wä rikkalikku kalajaaki selle poo-
lest, et tugew jää kaua meie rannäärset
merd kattis. Efs saa näha. —aus.

Mefilased

on täna wäse pifa talme ja kiilma tagajärjel
paljudel täielikult otja jäänud. Mõningad,
kellel neid weel olemas, kaffuwad juhkuga
iile elatada ja „mattale“ aidata. —aus.

Kartuli hinnad langenud.

Mõni nädal tagasi oli Saapjalu iimbru-
jes kartuli hindade kiiret tõusmist märgata.
Niid aga on hinnad sel alal jälle langenud.
Siindade langemise põhjuseks on see, et Tal-
linnas kartuli hinnad wiimastel päewadel
märkfa langenud, mille tagajärjel ka meil
need, kes kartulid wäljaweoks iileostawad,
nii kõrget hinda ei wõi maksta kui eialgu
lubasid. —aus.

—ooo—

Mõnesugust.

Siina jutufene.

Elas ihes Siina linnas rätjepp Tse-lu.
Ojawal tarwitas ta nõela, lõikas wäga häs-
ti riideid juure ja teda loeti jellepärast kõige
paremaks rätjepaks kogu linnas.

Kord oli naabri prowintsi kuberneril
waja lasta õmmelda anda paraadiiilifonda.
Kuberner oli palju kuulnud Tse-lu õmble-
mistunustist ja käskis rätjepa oma juure
kutjuda.

Wõttis mõdtu Tse-lu ja küis korraka
mandariinist:

— Kas oleksite ehk nii lahke ja ütlesite
mulle, kas teie juba ammu walitjete pro-
wintsis?

Smestas mandariin rätjepa jónade üle:
ta oli harjunud nägema, et kõi ta alamad
täidawad tema käse ilma küsimusteta ja
targutusteta.

— Mis jaoks on teil waja seda teada? —
küis mandariin huiwatult.

— Waadake mis jaoks, — kostis Tse-lu.

Kui teie just praegu olete kuberneriks
määratud, siis olete teie mistist selle üle
wäga iihke ja hoiate muudugi teada pea ko-
gu aja püsti; jellepärast peab teie kuue
eesmised siidul tegma pikemad kui tagumi-
jed. On aga juba aasta wõi kaks mööda
sellest ajast, kui teie saite walitjeks, siis
olete asjaga juba harjunud ja hoiate pead
harilikult wiiji; misjuga sel juhumiisel peab
teie iilikond eest ja tagant iihepikume olema.
Walitjete teie aga juba pikemat aega prowint-
si, siis laisub teie pea peal murede raskus, ja
teie hoiate pead alati ettepoole, — ning teie
iilikond tuleb teha eest liihem kui tagast.

Rätjepa tark wastus oli mandariinile
meelt mööda ja ta tegi nupufale Tse-lu'le
rikkalikult annetuse. —ei—

Kui raske mõnesse kaewandusesse pääsemine.

Kusagil Kest-Jdahos on kaewandus.
Keegi ajakirjanik tahtis hiljuti seda waata-
ma minna ja küis, kuidas sinna pääseda. Tal-
le jubatati: Sõitke efit raudteega, nii kau-
gele kui mõite, siis wankril, nii kaua kui jaa-
te, siis saaniga, nii kaua kui pääsete. Seal
wõitke siis kwerad ja kelf ja minge edasi, siis
minge juustabega ja siis ronige kõi mööda.
Ajakirjanik tegi nagu jubatati, ja jõudis
jõe äärde, millest tal veel tuli lootifuga
üle jõta. Teinepool jõe oli kaewandusesse
mineku auk nii kõrgel, et sinna juure kõi
mööda tuli ronida.

—ooo—

Wormsi saare elanikkude hädaküla.

Magnushofi mõis, ainuke mõis Wormsi saarel, anti aastal 1916. kui kroonumaa, walla maatameestele rendile, kes juba oma mahel 100 osaks ärajagasiid — umbes 8 tiinu igale perekonnale. Et saare elanikud endid mitte ainult maast ei elata, vaid osalt ka kalapüügist ja mereididust, siis on majapidamised nende jagude peal endid elujõulistena ülesnäidanud. Sügisel 1920. a. planeeris maafonna planeerimise komisjon mõisa 16 osaks, jättes umbes 50 tiinu heinamaad riigimetsaks. Arvestades mõttes maata inimeste suurt arvu saarel, ja et mõisa jagude arv wõhendamisega maata rahwa enamus saarel ilma maata jääks, ning et mõis juba 100 osaks jagatult wäljarenditud olnud ja majapidamised nende jagude peal endid elujõulistena ülesnäidanud, on wallandufogu ja maa rentnikud mitmel korral wõistawates walitijute ajutustes põhjendatud soowiga esinenud, et mõis 100 osaks wälja antaks ja et mõisajooned, mis kaunemat aega tarwitamata seiwad, wallale üleantaks kõrgema algkooli ja täienduskoole sisseseadmiseks, sest et saarel sündinud koolirume ei ole. Need soowid ei ole tähelepanu leidnud, ja nüüd ähwardab rentnikka, kelle käest nende wälised maad juba üleantakse, kõige raskem seisuford. 23. aprillil j. a. otjastas Lääne maafonna walitus maa wäljaandmist järgmiselt: 46 kohalt, millesse mõis jagatud, jääwad 5 eriohtstarbek, 4 wäljaspoolt tulnud isikutele, 1 wallakoolile, 34 kohalikkudele sõduritele ja ainult 2 maata meestele. Endised maatarwitajad, maatamehed, on kõik ilma jäetud, niijama ka mitmed sõdurid, kellel maajaamijeks digus.

Wäljast olnud poolt oli ülesseadnud: 33 digustatud sõdurit ja 64 maatameest, endised rentnikud.

Et walla oma walitus jellest põhimõistest tinni pidas, et maa kohaliku maaharijatele — sõduritele ja maatameestele — wõhemale osadena wäljaanda tuleb (kui normaal talud mannermaal) ja ei wõinud ainult 41 kandidaati, nii kui ette kirjutati, ülesseada, siis wõeti wallalt kandidaatide ülesseadmisel digus ära. Sarnase maajaamijele läbi sattunud nüüd 60 perekonda, kes ennem mõisa maast ülespidamist saanud, ja kellel oma kodu saarel sellekohane sisseseadus majapidamine, kõige raskemasse seisuforda.

Maajaamijal on Wormsi saarel nii üleskohutust toimetatud, kui wõimalik uskuda wõib. Nii on isikutele, kellele ülepea saarel maajaamijeks mingit digust ei ole, suuremad kohad antud, kuna mitmed kohalised digustatud sõdurid ja kõik maatamehed ilma on jäetud.

Wool enam — lehenatse käest, kelle ainus teitja sõjas termise kaotanud, wõetaks wool tee wälse oja ära, mis ta 6 aastat harinud, ja antaks teile. Jä käest, kellel 4 poega wabadussõjas olnud, ja kes kõik ilma maata jäetud, wõetaks ka tema wälse oja ära. Kõik palwed ja kaebused põllutöömisteeriumis ja maafonnawalitjuses on tänini asjata olnud. Näib, nagu ei ulataks digus ja fõrd meie jaarele.

Meie ainus lootus on nüüd wool, et Eesti wabariigi kohus lugu asi antud, meile digust mõistab ja neid häwitamisest päästab.

Ulkool.

Adress Padua ülikoolile.

Nagu omal ajal teatavad, sõidawad Tartu ülikooli ehitajana Itaaliasse Padua ülikooli 700-aastase juubeli pühitsemisele prof. J. Bergmann ja L. Puhsep. Ülikooli poolt wiimad nad ühes aadressi, mis on prof. proua K. Marki poolt kuniisikult XIV aastajaja ülikooli Padua linnas leitud käikirja järele 100 a. wanusel paberil walmistatud. Aadressi tekk on Sadina keeles kirjutet.

Sport.

Narwa „Wõitleja“ — E. J.-J. „Kalew“.

Pühapäewal Narwas ärapeatud jalgpallimõistlus Narwa „Wõitleja“ ja E. J.-J. „Kalew“ meeskondade wahel lõppes wiimase wälse wõiduga 4 : 2 (2 : 1). Pühapäewal 14. mail mõistluse „Wõitleja“ ülesti „Kalewiga“, seeford Tallinnas. —efi—

E. J.-J. „Kalew“ spordiwälja korraldamine.

E. J.-J. „Kalew“ sai tänawu oma endisele spordiwäljale Gonsiori tänaval maad juure naabruses olema endise „Lootuse“ aia naol. Neid mõlemaid platte ühendades saab „Kalew“ kääsolemaks hooajaks awara spordiwälja, mis arwatakse praegusest „Sporti“

di“ aiaf suuremaks kujuneb. Uues spordiasas leiab aset edaspidi ka jalgpalli plats. Platsi kordajadamine nõuab aga hulk tööd, wanade ehituste mahawõtmise, puude ümberistutamise jne. maal. Eila algas juba kordajadamise töö peale. Ejalgu istutatakse kaswawad puud platsi keskelt äärestesse ümber, mida noorematega ainult tehakse, kuna suuremad ja wanemad puud päriselt mahawõetaks. Uute hoonete ehitamisest on jelt ejalgul loobunud rendiaja kindlustuse puudusel, kuna wana „Lootuse“ maja remonttöödega ka marsti peale algataks. —efi—

Liidu jalgpalli meeskonda

Kokkuseadma komisjoni on „Sporti“ poolt Eklõf ja Magnus, „Kalew“ poolt Kfel ja Kiskar, L. J. K. poolt Sun ja Lõsman ja liidu poolt Abrams määratud. —efi—

Teated Leedumaa.

Kaubawagunite küsimus.

Lahkarmamine Leedu ja Sakamaa wahel kaubawagunite läbilaske juhtes kestab edasi. Küsimuse korraldamiseks kutsutakse Kõniasberki kokku nõupidamine mõlema riigi esitajatest.

Leedu kirjanikkude ühingu esimees.

Leedu kirjanikkude ja ajakirjanikkude ühingu esimeheks on walitud üks wõhemalest Leedu ajakirjanikkudest Tomas Weizgentas, abiesimeheks M. Schallshus. Preester Thomas. Waizgentas, tuntud Leedu seltskonnategelane ja ajakirjanik, on ka eestlastele tuntud. Tema oli Eesti teatri „Estonia“ anamisel, kus ta hilgawa terwtusõnaga esines, mida wool paljud eestlased mäletawad. Sel ajal oli Tomas ajalehe „Biltise“ toimetaja.

Leedu emigrandid Inglismaal.

Suur Britannias elab ligi 12.000 leedulaist. Neist Inglismaal ja Walesis 4000, ülejäänud 8000 elab Schotimaal. Praegusel ajal elab Londonis umbes 1500 leedulast. Esimesed Leedu emigrandid Inglismaal olid Krimmi sõjas inglaste poolt wangiwoetud Wene sõdadileedulased, kelledest paljud Inglismaale alalistelt elama jäi ja sinna ka oma sugulased Leedumaa kutsujid. 1905. a. resolutsiooni tagajärjel emigreerijid paljud leedulased Inglismaale.

Tartu turisühingu üleskutsed.

Patrioot on see, kes oma isamaad armastab. Tõsijest armastada wõib inimene aga ainult jeda, mida ta tõesti tunneb. Sellest, kui ka üldse filmaringi laiendamise ja teadmiste omandamise seisufordist wäljamõttes on wiimasele ajal hakatud suurt rõhku panema koolipilaste ekskursioonide korraldamise peale, mis aga, tarwiliste andmete puudusel, isikutele koolidel ääretu raske läbiwõia. Seda raskem on wool isikutele kodanikule, ehk ka gruppel, pifemat huiwiteisi toime panna. Wäljamaalasel aga on meie maaga lähemalt tutvumise pea wõimata, kuna ometigi riikiselt ja iseseiswusiselt seisufordist tarwilis on, et meid ei peetaks „pärismaalasteks“, kes tulewasteetega hüüwõnnides elustades endid jehist, kalapüügist ja karjakaswatuselt elatawad. Kultuur-rahwaste perekonda wõistwõetult peaks meil ka kultuuriliselt seltskondlikel korraldused olema, mille abil võimalik näidata, et Lääne haridusest osajaanud oleme.

Meie wanemal wõnnal, Soomes, on ammu ajast huiwirandamise hõlbustamiseks head korraldused olemas. Selweetia suuremad sissekõlud olid wõistwõetult turistikute.

Meie maad pole Looja niimõrd rikkalikult ehitatud kui Selweetia ehk mõnda muud paika. Siiski, kui jeda, mida meile loodus annud, wool igatepidi ilustada ja korraldada püüame, saab meil kiilast wõistwõetult ja omajärgselt olema, mis wõidra filmale huiwitaw. Selle juures on tarwis huiwiteisijatele kõigiti loodud, kultuurinimeste rahuldawad tingimised edasiliikumiseks luua.

Kõja korraldamist, eriti Ebela-Estis, tahab Tartu turisühing, mis organiseeritud mitmejagusest elustusest (kooli, arsti, poliit- ja muist teadlastest, riigi- ja pangametnikkudest ja t.) isikute poolt, enda peale wõtta. Aga ühingu wõib kõigiti tagajärjeks ainult siis töötada, kui seltskond huiwitatult kaasa aitama saab.

Pärast piffe sõjaaegu on rahulisele, ülesehitawale tööle maakonnalinnadesse, alewõttes, taludesse ja end. mõistwõetult asunud hulk haritud joud. Kui nad, ja endised kohalikud seltskonnategelased, ühingu esituse kohadel on peale wõistwõetult, saab tihhe wõistwõetult. Ettewõtte tähtsusest üldistele hui-

wõistwõetult saades, lugegu igaüks ennakst huiustatult järele mõtlema, kas ei wõiks tema asjata huiidagi kasulil olla. Selle juures pole materjaalseid kaotusi, kiil aga ennemalt reaalsed kaad, kas otjetohe ehk faubjelt. Mis teha, selgub igale ühele, muu seas järgnewatest küsimustest, millete peale ühingu wõistwõetult palub.

Kus (ja mis nimelt) on tähelepanemismäärilist:

1) Maastikus; 2) loodusteadusiselt (haruldased loomad, kalajad, maakihid, ürgmetjad jne.); 3) ajalooliselt, iihes arheoloogiga; 4) arhitektuuris; 5) terwtisparandusiselt (allikad, terwtismuda, head huiwistkohad, panjioonipaigad jne.); 6) haridusliste ajutuste juures; 7) kunstis; 8) põllumajanduses (kari, sissekõlud jne.); 9) tööstuses; 10) muist asjus.

Muidugi ei wõi igalühel kõigide küsimustele peale wõistwõetult olla; tänuwõetult on ka ühingu wastamine. Tarwilis on aga iga nr. kirjeldusel juure lihada: a) omaniku nimi, b) koha nimi ja ajutkoh (kibelfond, wald, küla, linn), d) kaugus lähemast raudteestaamast ehk sadamast (mis nimeliseft). 1) Sõbuteed ja 2) jalgteed (jelleks juhatus) tarwitades — arwesse wõttes, et huiwiteisijid toime pannaaks peasjadisult jumi-, jumi- ja augustisundel.

Teiselt palub ühingu kodanikke, kes elawad raudteestaamade ja sadamate läheduses, ehk kaidamamate teede ääres, ja waatamiswõistwõetult koihade piirkonnas, iihingule teatada, kes (ja ajutkoh) oleks nõus (harilikult jatu eest) tarwiduse korral andma:

1) Kiilist, ehk 2) sõmaja (mitmele wõistwõetult), 3) einet (olgugi lihtja wõistwõetult ja pinna naol), wõid ka kõik 3 koos.

Kalutud andmed on tarwilist Tartu, Walga, Wõru ja Petseri linnade ja maafondade koiha iihes laiendusega Tartu keskpiirkonda iihedusest olewate sseemiste wõistwõetult möju piirkonda kindlusele rammaaladele: Wirtsjärwe õhupoolne kallas, Peipsi põhja rand ja mõdda Narowat kosekedeni.

Ühingu palub lugejaid wõistwõetult korraldada wastata; kui see wõistwõetult, siis üleskutsed filmapaistwõistwõetult koiha iihesriputada, et mitte umastada jeda järgmisel päemal teha, jelt palutud andmed peawad materjaaliks olema iihingu poolt jellekohaj broshüüri marsti kättejoudmaks hooajaks wäljaandmisel.

Omal poolt on ühingu wõistwõetult kõigi iihinguse ehk tema tegewuspiiris puitu wõistwõetult küsimiste peale wastama.

Ühingu saab oma posti adr. all: Tartu, postkast nr. 15.

Tartu turisühing.

—ooo—

Teisele fotograafia wõistwõetult,

mis Eesti foto-klubi poolt 1. mail wälja kuulutati, oli jaadetud 5 pildifogu järgmiste warjunimede all: nr. 1 „Püü“ teema peale „Eesti tali“ 7 pilti ja waba teema peale 5 pilti, nr. 2 „Kokoto“ waba teema peale 3 broomolotriifit, nr. 3 „Somo Robus“ waba teema peale 5 pilti komboneeritud gummitriifis, nr. 4 „Parlament“ 9 pilti waba teema peale ja nr. 5 „Anitra“ 6 pilti teema peale „Eesti tali“.

Wõistwõetult poolt (P. Paritas ja M. Thompson foto-klubi poolt ja kunstnikud A. Raiman ja B. Aren) tunnistati tööde kunstiline ja tehniline kiilg tuntawalt kõrgemaks kui see oli esimesel wõistwõetult jätud kowadel.

Tööde lähemal läbiwaatamisel ja hindamisel tunnistati hõbeauraha diplomini wõistwõetult nr. nr. 2, 3, 4 ja 5, ning pronksauraha diplomini wõistwõetult nr. nr. 1. Imbrikute awamisel selgus, et tööde autoriteks on nr. 1 Hans Wanaweski Tallinnast, nr. 2 Aug. Kenn Tartust, nr. 3 Joh. Müllberg Tallinnast, nr. 4 ja 5 Richard Olbrei Tallinnast.

Nagu kuulame, korraldaks foto-klubi poolt lähemaal ajal nimetatud wõistwõetult näitus.

—ooo—

Teater ja muusika.

„Estonia“ teater.

Läna teatnadalal, „Marion“. Neliapäewal, 11. mail j. a. „Montmartre“.

Teatribiuroo.

Draamateater.

Läna 10. jkp. rahwaetenduseks: „Napoleon Bonaparte“ (Wae wietis). R. Wõsi 3. waatusline draama. Mgus kell 8 õhtul.

Reedel, 12. mail tuleb esietendusele, näitejubi Paul Seppa tuludõhtuks Leonid Andrejewi „Dolean“, tragöödia 6 pildis.

Paul Sepp on meie teatrite üks teadlikumaid ja populaarsemaid näitejuhtideft. Mitme wõistwõetult laurastuse on ta rikk-

tanud Draamateatri repertuaari. Mõletame Andrejewi „Animele elu“ ja „Kunin-gas Ralg'a“ — mis olid sündmuselks ja publikumis äratasid iihdist huiwi. Gr. Seppal on rikkalik fantaasia, ja suur leidlikkus, tal on tehes tööd tõsijest, wõistwõetult tungida Andrejewi näidendite sügawusse, teiste sõnadega jelda: leida see wõiti, see põhilaule, mis kannab terwtet näidendit.

Oma iihiteeajalise Eesti wiibimise ajal on ta lamastanud rea paremate ilmarikjanikkude teoseid, peale ilalnimetute. Nagu: J. Surantsew „Siigie wiilid“, J. Molnari „Rilioni“, E. Stukkeni „Marrha“, S. Jerebinowi „Kõige tähtsam“ ja E. Dideni „Kilf kolbel“ Moskwa Kunsti-teatri repertuaarist.

Gr. Paul Sepp töötab lamal juba 1897. a. peale. Sai laualle hariduse Wene kullama teatri tegelase B. E. Glogolini juures. Töötas siis iseseiswana Lõuna-Wenemaal linnades Sankowis ja Kõstowis. Oli wiimasele ajal Kiilise Draamateatrite Studio ja erateater-kooli juhataja. Töötas Eesti Draamateatri näitejuhina 1920. a. sügisest peale.

Oma tuludõhtuks on hra Sepp laulastanud Andrejewi „Doleani“, see on näidend täis ääretu mere jalalist kohutawat flegmat, mis koiab endas õhwardusi ja iidotusi. See on näidend sügawa ideega, millele hr. Sepp lama on annud näitliku kehastuse. Loodame, et laulastus leiab suurt poolehoidu ja jõulist wastukaja.

Teatribiuroo.

„Ranjalis-Suoro“ külastat.

Kõhesti käib iga aasta wõistwõetult wõistwõetult juures kiilg Eesti seltskondlikust organistatsoone. Kõit need on pidanud tun-nustama wõistwõetult kiilgiste wõistwõetult kiilgust ja tema korralduswõistwõetult jelt alal, kus wõistwõetult peenused tähelepanemata ei jää, et aga kiilgiste sealwiibimist koiheks teha.

Tulewal neljapäewal, 11. mail, tuleb Tallinna kiilg Ranjalis-Suoro Selsingist, et jün oja wõita „Estonia“ muusika-afon-na laulukoori 10. aastapäewa pühitsemiseft. Ranjalis-Suoro kiilgastatit ei pea aga wõistwõetult kui mõnejuugust sõprusawaldust E. m. o. koorile, — see on külastatit kogu Eesti seltskonnale. Ja sellepärast on meie seltskonna kohus temale wõistwõetult korraldada, mis wõistwõetult wõistwõetult. Tarwitagu seltskond juhust, et wõistwõetult oma tänu awaldada jildamikkude wõistwõetult eest nende poolt.

—ooo—

Toimet. jaadetud kirjanikus.

Elmar Kikas. Rimp Kulleruppe. Seitse laulu segakoorile. Eesti kirjanikkude iihinguse „Postimehe“ kirjastus. Tartus, 1922.

Helmi Põld. Lumiwalgufene. Lastetendus 6 waatuses. Tartus, 1922. a. Eesti kirjanikkude iihinguse „Postimehe“ kirjastus.

—ooo—

Kurfid.

Tallinna kõige turijedel.

9. mail 1922. a.

Bakuuta	Sõltub	23 p ul	Õhtul	Wõistwõetult
1 Naelfterling	1472/2 — 1469	1465	1469	
1 Dollar	330	827	330	
100 Saksa riigimark	114 1/2 — 113 1/2	113 1/2	114	
100 Soome marka	698	695	698	
100 Rootsi kroon	8525	8525	8525	
100 Daani kroon	—	7000	7040	
100 Prantluse frank	—	3000	3030	
100 Hollandi gulden	—	12650	12750	
100 Eesti rubla	129 1/2	129 1/2	131	
100 Tšheho-Slowakkia kr.	—	625	640	
1 Rulb rubla	—	165	—	
100 Selweetia frank	—	—	—	
100 Norra kroon	—	—	—	
1000 Sowell rubla	—	—	—	

ERM. Riias, 9. mail 2ta. Kurfid. Naelfterling 1149; dollar 258.75; Prantluse frank 23.50; Rootsi kroon 66.50; Norra kroon 48.75; Daani kroon 55.00; Hollandi gulden 99.50; Saksa riigimark 0.87; Soome mark 5.47; Eesti mark 0.83; Poola mark 0.08; Tšheho-Slowakkia kr. 5.11; 10 kuldrubla 1225; Belgia fr. 21.50; Kuldrank 50.00.

ERM. Stokholm, 8. mail. Riigipant noteerib täna: Dollarid 3.88; naelfterlingid 17.26; Saksa margad 1.32; Prantluse frankid 35.65; Belgia frangid 32.75; Soome margad 8.30.

ERM. Berliin, 8. mail. Kurfid. Naelfterling 1329.30; Dollar 297.12; Hollandi guldenid 11585.55.

—ooo—

Wõistwõetult toimetaja: Joh. Wiil.

Wõistwõetult toimetaja: Joh. Wiil.

